

Olsztyn, dnia 30 października 2024 r.

Katarzyna Ćwirynkało
Specjalistka ds. równouprawnienia
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Przy współpracy z Mateuszem Dampc
Rzecznikiem ds. Równości Szans
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Raport nt. włączenia kwestii równości płci do treści dydaktycznych i prowadzonych badań naukowych

Przedmiotem raportu uczyniono kwestię włączenia kwestii równości płci do treści dydaktycznych i prowadzonych badań naukowych w latach 2022-2024, tj. w latach realizacji Planu Równości Płci przyjętego dla Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie zatwierdzonego Zarządzeniem nr 36/2022 Rektora UWM w Olsztynie z dnia 16 maja 2022 roku.

Dane do Raportu pozyskano od przedstawicieli (prodziekanów i prodziekan, członków i członkiń Komisji ds. Równości Szans) wydziałów i jednostek Uniwersytetu, którzy zebrali je od poszczególnych pracowników i pracownic.

Jeśli chodzi o włączanie kwestii równości płci do treści dydaktycznych, łącznie na Uniwersytecie prowadzonych jest **217 przedmiotów**, których treści i/lub polecana literatura zawierają wątki związane z równością płci. Są one – w zależności od specyfiki przedmiotu i kierunku studiów, na których przedmioty są realizowane – bardzo zróżnicowane i stanowią niewielką (np. w ramach zagadnień dotyczących nierówności, dyskryminacji, języka) lub znaczącą (przy przedmiotach skoncentrowanych na kobietach) część treści z danego przedmiotu.

Wśród szczegółowych treści znalazły się m.in. kwestie dotyczące podejścia do dziewcząt i kobiet oraz ról podejmowanych przez dziewczęta i kobiety (we współczesności i na przestrzeni dziejów), stereotypowych opisów płci, miejsca kobiet, w tym problematyki nierówności i dyskryminacji w różnych przestrzeniach (np. w polityce, edukacji, nauce, biznesie, kościele, przestrzeni penitencjarnej, w społeczeństwie), teorii socjologicznych i filozoficznych i kobiet, nowych ruchów społecznych, w tym na rzecz kobiet, inicjowanych przez kobiety, feminizmu, queer studies, ruchów sufrażystek (w różnych krajach), kwestie płci w literaturze (kobiety jako bohaterki literackie, literatura pisana przez kobiety), języka (języka inkluzywnego pod względem płci, feminatywów, zaimków niebinarnych), intersekcjonalności w obszarze dyskryminacji (np. dyskryminacja rdzennych Amerykanek, seksualizacja i egzotyzacja etnicznych Azjatek), a także problematyka uwzględniania kwestii płci w badaniach naukowych (w szczególności w dziedzinie nauk społecznych, np. socjologii).

Najwięcej przedmiotów poruszających problematykę równości płci realizowanych jest na Wydziale Nauk Społecznych (85), Wydziale Humanistycznym (80), a także Wydziale Teologii (12).

Treści dotyczące równości płci wprowadzane są łącznie na **42 kierunkach studiów**, a także w ramach wykładów ogólnouczelnianych. Największa liczba kierunków, na których studenci realizują przedmioty poruszające treści związane z równością płci znajduje się na Wydziale Humanistycznym (16) i Wydziale Nauk Społecznych (9).

Na Uniwersytecie w latach 2022-2024 realizowano **11 projektów badawczych** i badań naukowych, w których uwzględnia się kwestie związane z równością płci. Są to zróżnicowane projekty, realizowane przez pracowników i pracownice, w niektórych przypadkach przy współudziale osób studiujących, jak np. realizowany ze studentami projekt *At Casterbridge Fair* – przedstawienie w oparciu o cykl wiersz Thomasa Hardy'ego, ukazujące sytuację kobiet na wsi: opuszczenie, nieślubne dzieci, rynek pracy, nieszczęśliwe małżeństwa i starzenie się. Niewiele jest

projektów finansowanych zewnętrznie, choć są one również wskazywane, np. projekt nr 0343/NPRH9/H11/88/2021 z Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki: „Źródła do dziejów Czapskich w XVIII wieku. Egodokumenty członków rodziny wojewody pomorskiego Piotra Jana (1685-1736) – opracowanie filologiczno-historyczne i edycja” (kierownik projektu: dr hab. Iwona Maciejewska, prof. UWM). Wśród innych przykładów projektów badawczych wymienić można badania nad rolą kobiet w rodzinie, nad udziałem kobiet w tajnej oświacie w Mińsku w latach 1907-1920, badania nad polską literaturą kobiecą, feminizmem, gender studies, badanie literatury austriackiej, badanie polskiej najnowszej literatury kobiecej, badania dotyczące czarownic czy badanie sytuacji kobiet w Niemczech na początku XX w. na bazie opowiadań Katherine Mansfield.

Kwestia równości płci pojawiała się również w aspekcie rekrutacji uczestników/uczestniczek czy beneficjentów/beneficjentek projektów, szczególnie w sytuacji, gdy były to projekty finansowane zewnętrznie. Dla przykładu, w latach 2018-2022 realizowano grant NCBiR „Kryminalne zagadki Olsztyna. Podniesienie kompetencji społecznych, poznawczych i komunikacyjnych dzieci szkół podstawowych województwa warmińsko-mazurskiego poprzez edurozrywkę/eduzabawę” (POWR.03.01.00-00 U203/17), którego beneficjenci/beneficjentki (uczniowie i uczennice szkół podstawowych) rekrutowani byli zgodnie z zasadą równości płci.

Część osób propaguje wyniki badań naukowych poruszających kwestie równości płci na wystąpieniach konferencyjnych. Wymienić tu można m.in. wystąpienie konferencyjne studentki, Aleksandry Ochockiej (II rok filologii angielskiej studia I stopnia) z referatem pt.: „Female Representation in Neil Burger's Movie Divergent: Breaking the Stereotype” na 2nd International Conference „Sexuality in the Context of Law, Psychology and Social Sciences (25.05.2024), a także referat dr Agnieszki Biegalskiej "Koncepcja tożsamości człowieka wczesnej generacji Z" zaprezentowany na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej

„Wielowymiarowa Tożsamość, Interdyscyplinarne Spojrzenie na Badanie Tożsamości” (24.11.2023).

W latach 2022-2024 na Uczelni obronionych zostało **55 prac dyplomowych**, których treści dotyczyły kwestii równości płci. Były to prace na poziomie licencjatu, magisterium lub doktoratu. Najwięcej tego typu prac obroniono na Wydziale Nauk Społecznych (18), Wydziale Prawa i Administracji (17) oraz Wydziale Humanistycznym (16). Wśród prac doktorskich wymienić można m.in. pracę Lidii Wieczorek „Postać kobiety w polskiej fantastyce” (2022) przygotowaną pod kierunkiem dr hab. Joanny Chłosty-Zielonki, pracę Krzysztofa Zbigniewa Ozgi „Obraz ojcostwa w mediach społecznościowych na przykładzie *instaojców* – analiza mediolingwistyczna” (2023) przygotowaną pod kierunkiem prof. dr hab. Aliny Naruszewicz-Duchlińskiej i pracę Magdy Głogowskiej „Analiza językowo-dyskursywna wybranych forów internetowych dla młodych matek” (2024) przygotowaną pod kierunkiem prof. dr hab. Aliny Naruszewicz-Duchlińskiej.

Wątki równości płci widoczne były w licznych pracach magisterskich i licencjackich powstałych na Wydziale Prawa i Administracji, Wydziale Nauk Społecznych i Wydziale Humanistycznym. Ich tematyka dotyczyła m.in. podejmowanych przez kobiety ról, dyskryminacji ze względu na płeć w środowisku szkolnym, zawodowym, rodzinnym, współczesnych form prostytucji, zjawiska przemocy domowej (w rodzinie), zjawiska aborcji, uchylania się od alimentów, fikcyjnych małżeństw, porwań rodzicielskich, metod działania sprawców handlu ludźmi, przestępczości seksualnej, przestępstw z nienawiści, zabójstw z zazdrości, a także przestępczości kobiet.

Prace związane z tematyką równości płci pojawiły się także na Wydziale Geoinżynierii. Były to dwie prace magisterskie autorstwa mgr inż. Aleksandry Bałdygi (temat pracy magisterskiej: *Smart city - ocena przestrzeni publicznej przyjaznej kobietom*, promotor: dr inż. Elżbieta Zysk; data obrony: 28.06.2024) oraz mgr inż. Karoliny Małafiejew (temat pracy magisterskiej: *Bezpieczeństwo kobiet w miejskiej przestrzeni*

publicznej na przykładzie Olsztyna, promotor dr inż. Elżbieta Zysk; data obrony: 25.09.2023).

W latach 2022-2024 osoby pracujące na Uniwersytecie przygotowały **51 publikacji naukowych dotyczących kwestii równości płci.**

Najwięcej takich prac powstało na Wydziale Humanistycznym (28) i Wydziale Nauk Społecznych (16), następnie na Wydziale Teologii (4) oraz pojedyncze publikacje na Wydziale Prawa i Administracji (1), Wydziale Lekarskim (1) i w Filii w Ełku (1).